

V R T E C.

Ishaja
1. dné
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1878.

Leto VIII.

Umirajoči otrok.

Z

Bogom mama, z Bogom ata,
Grem od vas v nebesa zlata,
Tam bom zvezdice prešteval,
K Bogeku se rad usedal, —
Nehal tam ne bom prositi,
Da tud' vas bom videl priti.

— o —

Danes meni, jutri tebi.

(Napisal Lj. T.)

Jurmanov Matevžek je imel to grdo navado, da je stare ljudi rad oponašal in se norca delal iz njih. V tej svojej grdej lastnosti je tako napredoval, da so mu se včasih tudi odrasli paglovci smejali.

Jurmanov Matevžek je znal pokazati, kako stara Rudečkovca tobak nosljá, kako cerkóvníkov ded kašljajo, kako branjevka Lenka hodi, kako se stari Mekovec na palico opira, kako stari graščak gosp. župniku iz tobačnice duhana ponuja in še mnogo taciñ neumnosti.

Z Matevžkovo starostjo je tudi ta njegova grda lastnost napredovala, in ko je v mladeniško dóbo prestopil, oponašal je tudi rad bolnike; a ljudi oponašati ni družega, nego norca se delati iz njih. In kateremu dobremu

otroku bi na um palo, da bi se iz bolnikov, ali sploh iz starih, onemógljih ljudi norčeval? Starim ljudem, bolnikom in drugim takim ubožcem treba je njih breme olajševati, v njihovej revščini in nadlogah jih tolažiti, treba jim je pomagati, a kdor njihove slabe lastnosti oponaša, ki so često le posledek njihove starosti, ta greši zoper zapoved božjo, a grešnik se ne dopada ne Bogu ne ljudem.

A da bode te Matevžka bolje poznali, hočem vam še nekaj o njem povedati, predno vam povem to, kar mi je v mislih. Matevžek je bil lončarjev sin. Oče so mu bili prave slovenske korenine, ondú nekje od Železnikov domá. Mati so bili prav pobožna žena, ki so se iz Dolenjskega v Jurmanovo hišo priženili. Matevžek je imel tedaj dobre stariše, ki niso bili bogati, a tudi siromašni ne. Oče Jurman so z lonci dobro trgovali. Začeli so sami, a pozneje so imeli tudi pomočnike ali sodelavce in svojo lastno lončarnico. V Jurmanovih loncih so tudi sosedje Hrvati in Magjari svoje žgance mešali. Matevžek tedaj v domačej hiši ni imel nikoli priložnosti, da bi bil kaj napačnega videl. V prvih letih svoje mladosti se tudi v domačej šoli ni ravno slabo učil. Njegovej slabej navadi, da je ljudi rad oponašal, rekli so ljudje porednost in so vse njegove slabe lastnosti samo njegovej mladosti pripisovali. Ko je Matevžek domačo šolo izvršil, dali so ga oče po nasvetu gospoda fajmoštra v Ljubljano. Rekli so: Če se bo dobro učil, naj se dalje šola; saj kmet in delavec tako nič dobrega nimata.

V Ljubljani Matevžek še celega šolskega leta ni izvršil. Njegovo grdo navado ljudi oponašati, o katerej sem vam že povedal, zapazili so najprej njegovi součenci, izmed katerih si je v kratkem času Matevžek celo druhal na svojo stran pridobil. Med temi je bil Matevžek pravi mojster, in vidèč, da se njegova „umetelnost“ njegovim tovarišem dopada, uril se je v tej umetelnosti še bolj in bolj. Nasledek vsega tega si, ljubi moji otroci, lahko mislite. Šolski nauk je zanemarjal, pa tudi druge otroke je od učenja odvrčeval.

Pozneje so tudi učitelji to izvedeli, in ko so nekateri stari meščani začeli hoditi v šolo, da se zavoljo Matevžkove porednosti pritožijo dotičnemu učitelju, zameril se je Matevžek vsem učiteljem, in učencem je bilo kmalu prepovedano z Matevžkom po ulicah hoditi. Necega dne so gospod učitelj v šoli očitno Matevžku rekli, da, ako slišijo samo jedno pritožbo še o njem, moral bo ljubljanske šole zapustiti.

Pri vsem tem je bil Matevžek še vedno stari Matevžek. Dobri učenci so se ga izogibali, a hudobni so še vedno ž njim po ulicah hodili in se mimogredočim starčkom, katere je Matevžek na ulicah očitno oponašal, glasno smejali.

Necega petka popóldne stopijo gosp. ravnatelj v šolo. Ko vrata odpró, ugledajo Matevžka pri šolskej mizi, ko je ravno svojega starega učitelja mojstersko oponašal. Vse se je smejalo. A ravnatelj pri tej priči Matevžku rekó, da naj takój pobere svoja šolska kopita in gre, odkoder je prišel. Matevžek pobere svoje knjige, in odhajajoč iz šole še pri vratih nekaj naredí, kar je zopet velik smeh v šoli naredilo. Drugi dan pride Matevžek zopet v šolo, a gospod ravnatelj tudi, ali to s prav resnobnim licem. Pokličejo Matevžka pred-se in mu rekó, da je iz šole izgnan ter da mora še tisti dan domóv oditi, sicer ga bojo mestni policaji do očeta spremili.

Kaj je bilo zdaj Matevžku začeti. Šel je domov in je povedal, kaj se mu je zgodilo. Oče in mati sta se jokala, a Matevžek se je na tihem smejal in je svojim tovarišem rekel, da je že tako šole do grla sit.

Matevžek se je pri očetu lončarije učil ter se je tudi tega rokodelstva izučil. A kaj mislite, da je paglovec kot samostalen človek bil pametnejši? Nič manj nego to. Zdaj si je še le mislil, da sme svoje neumnosti in šale brez strahu uganjati. Zahajal je po krémah in večkrat po cele noči s svojimi bedarijami pijance kratkočasil. A kdor se jedenkrat na krème navadi, ponočnjak in pijanec postane, izgubljen je, premoženje se mu zmanjšuje in be-raska palica ni daleč od njega.

Nekdanji Matevžek je bil zdaj Matevž. Neporednost iz njegove otročje dobe se je izpremenila v pravo razuzdanost. Ljudje, kateri so mu poprej zaradi njegove mladosti prizanašali, so se zdaj Matevža izogibali in ga sovražili. In ko je Matevž neko nedeljo popoldne očitno v vasi oponašal starega gosp. fajmoštra, kako na prižnici pridiguje in sv. mašo bere ter je bil zavoljo te svoje predrznosti pri bližnjem sodniji zaprt, ni bilo več od tega dne Matevžu dopuščeno v nobeno pošteno družbo.

Bil je zdaj Matevž sam nase jezen. Kar je poprej iz navade delal, delal je zdaj iz jeze in hudobije. Nobeden človek v vasi ni imel pred njim miru. Pri vsakem je našel kako napako, katero mu je očital. In ko so ga necega dne domači fantje zavoljo njegovega brezsravnega početja pretepli, ni bilo drugega dne o Matevžu nikjer več duha ne sluha.

Ljudje so prav malo ali celo nič po Matevžu povpraševali. In kako tudi bi, vsaj se je bil vsacemu zameril. Tudi oče in mati niso dosti porajtali za njega. Rekli so: Naj se le gre po svetu pameti učiti, znabiti jo že kje najde. Delati zna, in ako ne bode rok križema držal, kruha ne bode stradal; ako pa bode stradal, sam si je kriv in ni nobenega pomilovanja vreden.

Tako je v kratkem času na Matevža vse pozabilo. In če se je tudi še kdo nanj spomnil, mislil si je, da si kot lončar v kadem mestu kruh služi in svoje bedarije v mladosti obžaluje.

A v resnici je bilo žalibog vse drugače. Za nekoliko časa se je že zvedelo, kako stoji z Matevžem. Od vseh strani so prihajali na njegovega očeta pisma, da je Matevž v velike dolgove zagazil. Ker je bil Matevž jedini sin svojega očeta, imel je tudi pravico do njihovega premoženja in oče so morali dolgove poplačevati, da rešijo svojo čast in čast svojega sina. Zadnje denarje so mu oče poslali z naslednjimi besedami: „To so zadnji krajecarji mojih žuljev. Ako imaš samo količkaj usmiljenja s svojim očetom, prizanesi mi in ne delaj mi sramote. Premoženje si zapravljal in jaz in tvoja mati nimamo ničesar več.“

Matevž je izginil iz svoje domovine na škodo svojega lastnega premoženja.

Pozneje nisem o tej družini slišal drugega nego to: da sta oče Jurman in njegova žena, Matevževa mati, umrla, da nista zapustila nobenega premoženja in da so Matevža vzeli v vojače.

Bilo mi je zelo žal, ko sem to slišal. Mislil sem si: Kam nehvaležen in nepokoren otrok svoje dobre stariše pripravi!

* * *

Čez mnogo let pozneje pridemo zopet v vas, v katerej je živel oče Jurman s svojim Matevžem. Nekdanji otroci, ki so se Matevžu smejali, bili so zdaj br-kasti in sivi očetje, nekateri celo dedi velikih in mnogobrojnih družin.

Nekdanji Matevž je bil samo včasih še v ustih starih ljudi, ki so pripovedovali predicam ob dolgih zimskih večerih znamenitosti iz domače vasi.

Vaškim otrokom, ki so že v šolo hodili, ali se pa še v naročje svojim materam stiskali, bil je Matevž podoba hudobnega in pokvarjenega otroka, ki je svoje stariše ob vse, kar so imeli, pripravil.

* * *

Bilo je meseca velikega srpana, nekoliko dni predno se je v vasi šola končala.

Otroci se pridrvé iz šole v celih trôpah. Nekateri se takój razgubé po hišah svojih starišev, a nekateri gredó dalje od vasi proti svojem domu.

Med otroci, ki niso bili iz vasi, vidimo Brdajsovega Franceta posebno veselega. Zdaj veselo skače pred svojimi tovariši, zdaj zopet nekoliko postoji in z namrdenim obrazom svojim součencem nekaj pripoveduje. Pri vsakej njegovej besedi se sliši glasen krohot. Ako bi bil kdo starih ljudi iz vasi, ki so nekdanjega Jurmanovega Matevža poznali, videl veselega dečka, gotovo bi bil rekel: To vam je živa podoba Jurmanovega Matevža!

A je že tako na tem svetu. Stvari se izpreminjajo, a svet vendar ostaja s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Dokler je svetá in dokler ga bode, vedno bo tudi dobrih in tudi slabih otrok na svetu.

Pod Dobravčevo lipo, nekoliko stopinj od Okrajnikovega mlina, obstoji družbica veselih otrok.

Brdajsov Francek pokaže svojim tovarišem sivega starčka, ki je ležal pod bližnjim grmovjem. Dve debeli palici ste ležali poleg njega v znamenje, da je siromak hróm. Z glavo je starček neprestano otresal, kar prihaja od oslabeledih živcev in je gotovo znamenje, da je tak siromak blizu svojemu koncu.

Veseli otroci tiho gledajo starčka, kateri jih gotovo ni zapazil. Zdaj starček vstane, prime za palici, ter težko korači naprej v vas.

Brdajsov Francek stopa za njim ter oponaša hromege starčka v njegovej hoji, a otroci se mu na ves glas smejejo.

Starček se obrne, in ko vidi hudobno početje Francetovo, vrže palici v stran ter z mladeniško roko zagrabi dečka. A preslab je bil starček ter se z dečkom vred zgrudi na zemljo, držeč ga z vso močjo v rokah. Otroci se razgubé, samo Francek je ostal v starčkovem naročji. Francek vpije na ves glas: „Pomagajte!“ Starčkovi roki ste se ga oklenili, kakor da bi bili železni.

Otroci vpijejo: „Pomagajte!“

Ljudjé iz bližnjega polja na to otročje vpitje prihité do Dobravčeve lipe, da vidijo, kaj je.

Tudi razkropljeni otroci se zopet počasi okolu starčka in Franceta zbirajo.

Zdelo se je vsacemu, da je Francek v rokah mrtvega starčka. Zares, grôza! Francek ves blede se trese kot šiba na vodi ter plašno gleda v prepadena lica ubozega prosjaka (herača).

Mrzla voda s katero so dobri ljudje starčka polivali, obudila ga je k zavednosti.

Ali starček še vedno čvrsto drži Franceta, in še le potem, ko pregleda, razklene roki, objame dečka ter ga poljubi.

„Hvala ti, drago dete, tisočerna hvala, za tvoje zasmehovanje,“ reče siromak. „Ti si angelj, katerega mi je poslal Bog, de me kaznuje. Ti si

angelj, ki me je opomnil moje nekdanje grde lastnosti, katera je vzrok, da sem zdaj prosjak, da ležim tukaj pod tem grmom zapuščen in ubožen, kakor kako zapuščeno živinče, ki si po naravi išče hrane, čakajoč svojega konca.

Otroci se vse bliže primikajo ubozemu starčku. Tudi odrasle je starček zanimival.

„Hvala ti tedaj, ljubi moj,“ nadaljuje starček, „ta kazen je meni tolažba. Kakor si ti danes mene oponašal, tako sem jaz delal v svojej mladosti. Ljudje so me črtili, zapustil sem šolo, zapustil očeta in mater, zapravil sem jim premoženje, in naposled sem šel k vojakom. Pri vojakihi sem izgubil obe nogi. Nisem bil tat niti razbojnik, moje grdo obnašanje proti ljudém, pripeljalo me je v toliko nesrečo. O otroci, otroci, varujte se grdih navad v mladosti!“

Pri teh besedah se vsipljejo starčku debele solze. Niti besedice ni mogel dalje izpregovoriti.

„I kdo pa ste?“ vpraša ga jeden izmed stoječih ljudi.

„Jaz sem Matevž Jurman,“ odgovori starček. Odrasli ljudje so ta odgovor bolje razumeli od otrok. Molčé primejo starčka pod pazduhi ter ga nesó do vasi, kjer ga spravijo k dobrim ljudem pod streho.

Zvečer se je stara povest o Jurmanovem Matevžku malo ne po vseh hišah pripovedovala.

Tudi otroci so zdaj znali pripoved o Jurmanovem Matevžku od konca do kraja. Slišali so tudi, kako je Jurmanov Matevžek znal nekdaž dobro pokazati, kako stara Rudečkovca tobak nosljá, kako cerkovníkov ded kašljajo, kako branjevka Lenka hodi, kako se stari Mekovec na palico opira in kako stari graščak gosp. župniku iz tobačnice duhana ponuja!

Brdajsov Francek od tega dneva ni nikoli nikogar več oponašal.

Otroci iz vasi so vsaki dan obiskali ubozega starčka, kateri je najrajše sedel na grobu svojih starišev, kjer so ga za nekolikodni — mrtvega našli.

Dobri vaščani so starega Jurmanovega Matevža lepo k pogrebu spremili.

Stari Rajtar, njegov nekdanji součenec, mu je dal lep križ postaviti na grob in na križu poleg njegovega imena napisati besede: Danes meni, jutri tebi. —

To so sicer navadne besede, katere pristojé vsacemu grobu in vsacemu križu, ali so jih vaščani otrokom svoje vasi tako-le razlagali: „Danes otrok, jutri starček; danes čvrst, jutri slaboten; danes zdrav, jutri bolan; danes živ, jutri mrtev. Kdor se danes drugim posmehuje, jutri se bodo drugi njemu posmehovali.“

Večer.

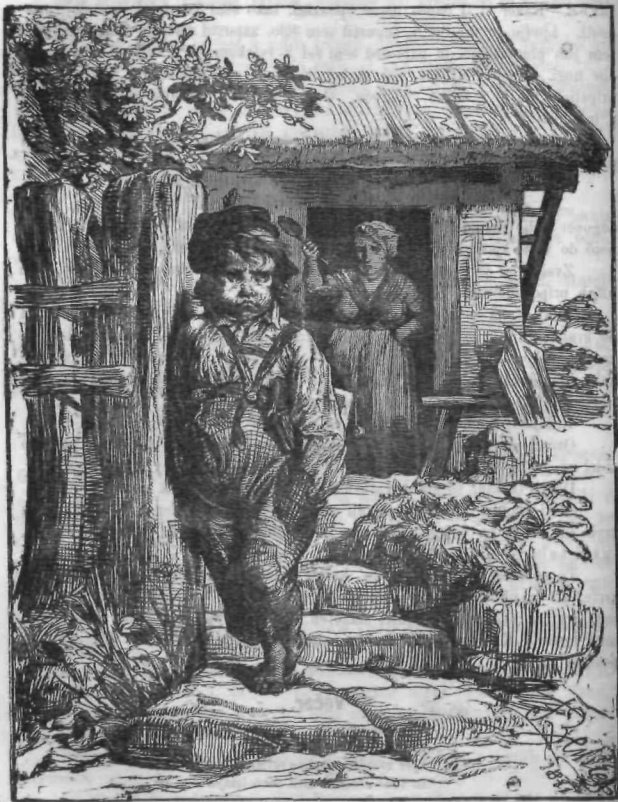
Na jasno, razpéto, večerno nebó,
Tak rado ozira se moje okó,
Kjer zvezdice drobne prijazno migljajo.
In luno sestrico med sabo imajo.

Tak mirno in tiho, ganljivo je vse,
Kjer Večnemu slava se vedno daje,
Tam gori je tempelj nebeški nam pravi.
Odpira jedino se božjej le slavi.

F. P—r.

Pametna mati.

Frigolinčev Marček ni bil ravno da bi rekel hudoben deček, nego bil je nekoliko prevroče krvi, in to je bilo krivo, da je včasih malo preveč raz-

grajal. Dobra mati ga so pri vsakej priložnosti opominjali in svarili, ali Marček je le prehitro pozabil materina opominjevanja.

Tak je bil Markec tudi v šoli, ne rečem hudoben, nego vendar tolikokrat nemiren, da so ga morali gospod učitelj večkrat opominjevati in necega dne še celó materi na dom sporočiti, da z Markcem niso zadovoljni, ker jih ne uboga in je nemiren v šoli.

Dobro mater je to zeló bolelo, ker so imeli Markca jako radi ter so želeli, da bi bil Markec, ako tudi ne najboljši, vendar med najboljšimi učenci. Zatorej ga so na to učiteljevo poročilo nekoliko ostreje poprijeli, in kakor so mi pripovedovali, tudi ostro kaznovali. Mati ga namreč niso več pustili k bogatej teti, kjer je Markec videl toliko lepih podob, kjer se je smel igrati s tetinim Jarnejčkom, in je tudi od bogate tete večkrat prinesel kako lepo igračo domóv.

Markec obljubi materi, da jih ne bo nikoli več razžalil, in mati mu odpusté. Ko je družega jutra Markec odhajal v šolo in materi roko poljubil, rečejo mu mati: „Ljubi Markec! Slušaj v šoli gosp. učitelja, ter jih ubogaj na vsako besedo, kadar ti kaj ukažejo. Stori vse, kar ti rekó, da ne slišim nikoli več kake pritožbe o tebi. Potlej ti bodem tudi jaz vedno dobra mati, in Bog te bo imel rad.“

Precej nekaj časa je bil Markec mož beseda. V šoli je bil dober, priden in miren kakor jagne. Učitelj so ga zopet imeli radi in mati so bili zeló veseli poboljšanega otroka.

Ali za nekaj časa je Markcu zopet kri v glavi zavrela. Markec je bil nemiren kakor živo srebro, ter ni maral za nobeno učiteljevo besedo. In zdaj je bil še mnogo nemirnejši, nego óni dan, ko so ga bili gosp. učitelj materi zatožili in so ga mati morali kaznovati.

Necega dne se je bil Markec tako izpozabil, da so ga morali gosp. učitelj v kazen za jedno uro dalje v šoli pridržati. To so tudi njegovej materi obznanili, in sicer takó, da ni Markec o tem nič vedel.

Zdaj se začne Markec milo jokati in učitelja lepo prositi, da mu samo za zdaj še prizanesó, ker se od sih dob hoče resnično poboljšati. Prosi tudi, da bi mu že zavoljo tega odpustili, ker se bodo njegova dobra mati preveč žalostili. Bilo je tudi videti, da je Markcu v resnici žal njegovega pregreška; ali gosp. učitelj so bili modra glava in kar so rekli, pri tem je tudi ostalo. Markec se joka in joka ter premišljuje, kako bodo mati žalostni, ko izvedó, da je zaprt v šoli.

Šola mine. Otroci se veselo razidó vsak na svoj dom, a Markcu ne pomaga nič, mora ostati v šoli.

Zdaj se ga polastí strah pred materjo in Markec natihoma pobegne iz šole ter odide domóv, da bi njegova mati ne bili preveč žalostni. Mislil si je: Jutri prosim gosp. učitelja za odpusčenje ter obljubim, da bodem vedno dober in pokoren, in vse se mi dobro izteče.

Ali temu ni bilo tako, kakor si je Markec mislil.

Mati so ravno pripravljali kosilo, ko pride Markec domóv in se misli tihoma splaziti v hišo. A komaj ga mati ugledajo pri vratih, takój skočijo z žlico, kakor so jo držali v roki, pred njega ter ga zapodé nazaj v šolo. Ko se Markec čez jedno uro potem domóv povrne, pade pred mater na koleni in jih s solzami v očéh prosi, naj mu odpusté, ker jih nikoli več ne bode razžalil.

In materina ostrost je bila dober pripomoček. Marcec se je res poboljšal. Bil je odslej najboljši in najmirnejši učenec v šoli. Zdaj že nosi pod pazduho celo breme knjig, kajti naj vam povem, da Marcec hodi že v latinske šole, in ravno koncem pretečenega šolskega leta je bil prvi med odlikovanimi dijaki III. razreda.

Blagor otroku, kateri ima dobro in pametno mater!

G. Simončič.

Kaj bi otroci radi imeli?

Martin Seljak je bil pameten in pošten človek. Najmilejši šo mu bili časi, kadar je počivajoč od težkega dela sedel v senci košate lipe in otrokom kaj koristnega in lepega pripovedoval.

Necega dne so bili otroci okoli njega in on jim pripoveduje, kako različne so človeške želje; pripoveduje jim: kako nekateri hrepené po časti in slavi, drugi po bogastvu; kako si nekateri prizadevajo, da bi služili le Bogu, drugi zopet samo ljudem i. t. d. Naposled jih vpraša: „Kaj bi vi najrajše imeli otroci?“

Martinek, najstarejši sin, reče: „Moje največje veselje bi bilo, ako bi imel prav veliko lepih knjig, iz katerih bi se pridno učil ter tako postajal vedno učenejši in modrejši.

„Ti ne misliš naopako,“ rečejo oče, „ta tvoja želja je jako lepa; ali kaj ti koristi velika učenost, ako nimaš dobrega srcá? Ako bi imel učenost vsega sveta in bi govoril z angeljskimi jeziki, ljubezni do Boga bi pa ne imel, to bi ne bil nič družega, nega zvoneči baker ali kaka druga kovina.“

Anička, dvanajstletna deklica, reče: „Ako bi si jaz smela po svojej volji kaj izbrati, meni bi bilo najljubše, da bi imela mnogo lepe obleke, narejene po najnovejšem okusu in kroji.“

„Lepa obleka, ljuba Anička,“ rečejo modri oče, „lepo godí našim očem ter večkrat tudi omami nespametnega človeka. Najlepša obleka je obleka nedolžnosti; v tej dragoceni obleki se odsevajo čete angeljev v nebesih, kateri pred obličjem vsemogočnega Boga klečé in mu „sveto“ pojó.“

A devetletni Jožek si je mislil, da ni nič boljšega na svetu, nego vsaki dan kaj dobrega jesti.

„To, kar ti misliš,“ rečejo oče „mislijo si mnogi; nu kaj nam koristijo udi najboljše jedi, ako jih grení nemirna vest. Mnogo bolj srečen je ubogi drvar pri suhem kruhu, nego marsikateri bogatin za bogato mizo, ako mu manjka najslastnejša zabéla — mir srcá in duše.“

Zdaj pride vrsta na Radovančka, najmlajšega sina, kateri je izvršil komaj šesto leto.

„Kaj bi ti, Radovanček, imel najrajše?“ vprašajo ga oče.

Sramožljivo prime Radovanček očeta za roko in reče tiho, da se je komaj slišalo: „Mene nič toliko ne veseli, kakor to, kadar me vi, ljubi oče, od srca radi imate.“

Na te besede se očetu oči zablistajo od veselja, poljubijo sina v čelo, in mu rekó: „Ljubo moje dete; ostani vedno tako nedolžno in dobro, in nikoli ne izgubiš moje ljubezni, niti ljubezni našega Odrešenika, ki pravi: „Pustite malim k meni priti, ker njih je nebesko kraljestvo!“

Materi, ki so zraven sedeli in vse to slišali, zaigrajo solzé v očéh od veselja ter rekó: „O da bi vsi ljudje hrepeneli po ljubezni nebeskega očeta takó, kakor to nedolžno dete hrepení po ljubezni svojega očeta!“

Skorjanec.

Oče Grščak so bili priden, delaven kmet. Živeli so ves čas svoje dóbe v strahu božjem ter so doživeli visoko starost. Kakor sneg beli lasje so jim delali čast in spoštovanje pri vseh ljudeh. Mlado in staro je imelo rado očeta Grščaka, ki so bili izkušen in pameten mož in so vsacemu radi dobro svetovali, če se je kdo k njim zatekel in jih to ali óno vprašal.

Necega lepega pomladnjega jutra, ko so že cvetice po polji cvetele in se je tudi veseli skorjanček že vzdigal v zrak, da je s svojim mičnim žvrgoljenjem oznanjal ljubo pomlad, orali so oče Grščak na polji. Da-si zeló stari — imeli so že sedem križev na hrbtu — bili so vendar dobre volje, kakor malokdo v svojih najboljših letih.

Takój poleg njih je oral Marko, mlad in pošten kmet, ki je še le pred kratkem, po smrti svojih starišev, prevzel gospodarstvo. Marko je bil sin Grščakovega sosedu.

„Oče Grščak!“ nagovori jih Marko, „dobro znate, da vas že od svojih mladih nog spoštujem in rad imam. Vselej, kadar vas sem kaj vprašal, svetovali ste mi najboljše. In kaj mi tudi ne bi! Vi ste izkušen in moder mož. Pri vašej hiši se óčitno vidi, da je Bog z vami, ker vam vse tako dobro in srečno od rok gre. — Glejte, oče Grščak! jaz sem še mlad in neizkušen človek, ter potrebujem naukov starejših ljudi. Povejte mi tedaj, kaj naj storim, da bodé moje življenje podobno vašemu, in da tudi meni dobri Bog svojega blagoslova ne odtegne.“

Oče Grščak se mlademu Marku nasmejejo ter mu rekó: „Poglej Marko tjà gori k nebu! Ali vidiš ondu gori visoko v zraku veselega skorjanca? On ti najboljše pové, kar mene vprašaš. Najpred ga vidiš po njivah, kjer si živeža išče; živi in skače po rázorih ter dela ves dan. A on ne pozabi tudi ljubega Boga, ter se pevaje vzdigne v zrak, da svojemu stvarniku zapoje zahvalno pesen, potlej se pa zopet spusti na zemljo, kjer veselo živi po svoje.

Glej Marko! tako je vsacemu človeku tukaj na zemlji odmerjeno njegovo delo. Vsak človek, bodi si mestjan ali kmet, delati mora, ako hoče pošteno živeti. A dela so različna. Ta jih izvršuje tako, a drugi zopet drugače. Vsak človek se pa mora z obema rokama dela poprijeti, ako hoče dobro in pošteno izhajati. Kdor se boji truda, temu se ne bode nikoli dobro godilo; kajti zapisano stoji: v potu svojega obraza si boš kruh služil! A človek, ki dela na zemlji, tudi ne sme pozabiti svojega Boga; treba je, da večkrat povzdigne svoje óči k Bogu, od katerega pride moč, potrpljenje in blagoslov. Potlej lahko zopet veselo naprej dela. Molitev in delo delata človeka srečnega in zadovoljnega, in resnične so besede, ki pravijo:

„Kdor hoče živeti
In srečo imeti,
Naj dela veselo
Pa moli naj vmes!“

To rekši, primejo oče Grščak zopet za plug in orjejo dalje; a Marko se jim zahvali za lep nauk, po katerem se je ravnal ves čas svojega življenja.

Starček in smrt.

Ubog starček je nesel težko breme drv iz gozda domov, da bi si po zimi ž njimi kuril, in se mraza varoval. Pot je bil dolg, a on že ves slab. Truden in zelo nevoljen vrže breme na tla, in kliče smrti: „O preljuba smrt! pridi in reši me iz tacega nadležnega življenja.“

A jedva izgovori, že stoji smrt pri njem in mu reče: „Evo me!

Kaj želiš od mene?„

Starček se zelo ustraši ter odgovori: „O nič, nič, samo to te prosim, ljuba žena, bodi mi tako dobra, in pomagaj mi zadeti to breme zopet na hrbet!“

Vsak človek rad živi ter pozabi, kadar mu je treba umreti na vse nadloge in trpljenja, ki mu jih je bilo prestajati in so bile vzrok njegove nepotrpežljivosti.

Lesnike.

Bila je deklica lepega okroglega obrazka in zdravih rudečih ličic. A ravno to je bilo krivo, da je deklica postala nečimerna, ker si je mislila, da ga ni lepšega dekletca od nje na vsem svetu.

Necega dne gredó mati v bližnji gozd ter vzemó tudi hčerko s seboj. Sredi gozda je stala velika, divja jablana z debelim močnim deblom. Deblo je imelo upognjene veje in mnogo mladik. Po mladikah je viselo zeleno listje in mnogo mnogo lesnik (divjih jabolk). Jabolka so bila lepo okroglasta in rudeča, kakor bi jih kdo nalašč pobarval z najlepšo rudečo barvo.

Deklica je bila tega zelo vesela ter prosi mater, da bi jej utrgali jedno jabolko z drevesa, ker bi je rada jedla. Mislila si je: „Tako lepa in rudeča jabolka morajo biti posebno dobra. Taka jabolka jedó samo kralji in cesarji!“

Mati sežejo na drevo, utrgajo jedno jabolko in je dadó otroku. „To so lesnike!“ rekó mati, „po vnanej podobi je to sicer lep sad, a vendar ni, da bi ga jedli. Lesnik ljudje ne uživajo, ampak pokladajo jih prašičem! Lesnike se mi zdé, kakor hudobni otroci, ki imajo lepa rudeča lica, a pokvarjeno srcé, polno napuha in nečimernosti!“

A deklica ni materi verjela, mislila si je, da mati nalašč tako pravi, ker jej lepega jabolka ne privoščijo; zato se skriva materi za hrbet in ugrizne v lepo rudeče jabolko. — Ali o joj! jabolko je bilo trpkoga in réznega

okusa. Deklica nagrbnči obrazek ter se drži kisto, kakor da bi bila kos hrena snedla. Na glas zavpije in zalučí nagriznjeno jabolko v bližnji grm.

Mati se jej sladko nasmejejo in rekó: „To ti bodi kazen! Zdaj vidiš, da lepa vnanja podoba človeku ne donaša nobene koristi, ako nima družih lepih lastnosti. Otrok pa, ki je nečimeren in ne uboga svoje matere, ne zasluži, da bi kaj družega jedel nego lesnike!“

H. V.

Tovarničarji in trgovci.

Tovarničarji (fabrikanti) delajo s stroji, ki jih goni voda ali para. Vsak tovarničar ima mnogo delavcev, kateri oskrbujejo in opravljajo ona dela, ki jih stroji ne mogó izvrševati.

Tovarničar izdeluje blagó na debelo in ga po ceni prodaja. Surovino, ki jo podelava, kupuje, kakor rokodelce, od dotičnih obrtnikov. Kamenje in železo mu dajeta kamenar in železninar; les in rastline dobiva od gozdarjev, poljedelcev in vrtnikov; živalske snovi od živinorejcev, ribičev in lovcev.

Trgovci kupujejo izdelano blagó od rokodelcev in tovarničarjev na debelo ter ga potem prodajejo na drobno in nekoliko draže. Blagó, ki se ne izdeluje pri nas, dobivajo trgovci iz ptujih krajev, a naše domače izdelke pošiljajo zopet v take kraje, kjer jih nimajo, da se ondu razprodadó. Z različnim blagom naložene tovarne vozove vidimo po vseh večjih cestah, tovarne vlake po železnicah in ladije po morji in vélikih rekah.

C i r.

Cir je bil jeden onih mož, po katerih včasih božja previdnost izvršuje čudne dogodbe in izpreminja čase na svetu. Cir, po očetu in materi kraljeve kerví, je okoli 600 let pred Kristom s svojo modrostjo in junaštvom ustanovil novo glasovito perzijansko kraljestvo, utrdil ga in neizmerno razširil. Najpred napade Astijaga, starega očeta sicer, pa svojega najhujšega izpodkopecvalca in sovražnika, ter mu vzame medijansko kraljestvo, ki je bilo v prejšnjih časih Asircem podložno. Svak propadlega Astijaga, lidijski kralj Krez se je hotel nad Cirom maščevati. Zavezal se je z babilonskim in egiptovskim kraljem; toda ne čaka svojih zaveznikov ter gre z vojsko nad Cira. Lidijska vojska pa je bila popolnem zmagana. Krez je bil vjet, in je potem živel kot svetovalec na Cirovem dvoru. Potem, ko je Cir Lidijo zmagal, je njegov vojvoda Harpag podjarmil grška mesta ob maloazijskem pomorji. Pozneje je napadel veliko babilonsko kraljestvo, kralja vjel in umoril. Z Babilonijo si je Cir prisvojil vse njej služeče dežele kot Asirijo, Sirijo, Fenicijo, Palestino. Takrat je Žide izpustil iz babilonske sužnosti; ukazal jim je iz babilonske blagajnice povrniti njihove svete posode in jim dovolil na starem mestu tempelj zidati. Od zahoda se je obrnil proti vzhodu ter napadel Indijo; toda tukaj je zatonilo solnce njegove slave.

Pripovedka popisuje njegovo smrt tako-le: Vojskoval se je z Masageti. Kraljica Tomira je gospodovala hrabremu scitovskemu národu. Cir je prestopil reko in napravil tabor, v katerem je pustil same hlapce in drugo druhal, ki

so vojsko spremljevali, in posebno veliko vina. Ko se je z vojsko umaknil, pridere veliko kardelo Masagetov s Tomirinin sinom na čelu v tabor, poseka ljudi, ter se z zapuščeno hrano gosti. Upijanjeni Masageti popadajo in trdo zaspé. Kar Cir nad nje plane, nekaj jih polovi in pomori, druge pa vjame. Med vjetniki je tudi Tomirin sin. Žalostna mati prosi, da bi jej sina izročil; ali Cir se tega brani. Sin pa neče preživeti sramote, ter se samega sebe umori. Tomira gre sedaj z vso svojo vojsko nad Cira, ter ga zmaga. Cira samega ubijejo v vojski, a kraljica mu glavo odseka, ter jo dene v meh s krvjo napolnjen in reče: „Napôji se s krvjo, po katerej te je toliko žejalo!“

Naseljenci.

V severno Ameriko v zedinjene države selijo se tudi Slovenci, posebno Kranjci, in si tam ustanovljajo nove domačije.

Berimo tù iz pisma, ki ga iz države Wisconsin piše sin svojim starišem v Evropo.

„V začetku meseca julija začenja se tù žétev, in snopovje pušča se na njivah v majhenih kupih, da se posuši; potem se vkup zvozi in omlati. Sejejo, kosé, žanjejo in mlatijo pa tukaj samo z mašinami. Kmetski stan tù zeló čislajo; a vendar kmet ne izhaja lahko, če nima dobre zemlje in kmetije blizu kacega mesta ali železnice. Posestnik plačuje od 46 Hektarjev zemlje 20—40 dolarjev davka na leto; mašine so tudi drage; mašina za setev ali sejalnica stoji 150—200 dolarjev, za košnjo in žetev 200, za mlattev pa 300 dolarjev. Samo premožni posestniki imajo svoje stroje (mašine); navadno pa si jih napravi več skupaj po jedno. Tù je samo živež dober kup, drugo pa je vse drago. Hlapec ima 180 dolarjev letnega plačila. Taka plačila pa imajo le taki, ki znajo vsa dela dobro opravljati, s stroji delati i. t. d. Ob času žetve in mlatve dobiva vsak delavec najmanj po jeden dolar na dan plačila in še celó po dva, in poleg tega jih je treba še dobro gostiti. Iz tega razvidite, da kmet tù ne more tako lahko obogateti, ako nima kaj družega prodati, nego le živino in žito. Zato je tukaj veliko zadolženih kmetov; bogatih pa tudi ni veliko. Priprost človek v začetku tù težko izhaja. Denar je tù malo vreden. Obogateti tù ne more niti dninar, niti posel, niti rokodelci. Kdor pa ima toliko denarja, da bi tukaj lahko dobro posestev kupil in se z vsem potrebnim zalagal, tak še boljše, laže in mirnejše živi s tem premoženjem v Evropi. Marsikdo nese iz Evrope lepe denarje, in tù jih kmalu vse ali saj veliko potrosi, in potem se mu slabejše godi, nego bi se mu doma godilo, ako bi pridno delal. Kdor nima tù znanega človeka, da bi mu svetoval in pomagal, se mu kaj lahko zgodi, da naleti slabo zemljo ali kraj, kjer pridelkov prodajati ne more, in delo in troški se mu izgublajo.

Tukaj se človek tudi ne sme zanašati na pomoč družih, kakor kje drugod, ker tù velja prigovor: „Pomagaj si sam!“ Beračev tukaj ni, da-si so nekateri ljudje čez glavo v dolgéh zakopani. Z dolgom se začenja, z dolgom se končava. V Ameriki je tedaj tako-le: Vsak priden, trden in varčen človek si tukaj lahko veliko zasluži in si tudi lahko kaj prihrani; a pri tem pogreša toliko in toliko stvari, na katere še poprej mislil ni, in še le tù občuti, česa mu vse

manjka. Mirnega, zložnega in prijetnega življenja naj nihče ne išče v Ameriki. Prave gospóde tukaj ni, marveč vsi so jednaki, kmet kakor meščan, uradnik kakor služabnik. Človek veljá sploh le toliko, kolikor plača.

Ne svetujem sim hoditi tedaj drugim, kakor takim, ki imajo tû znane ljudi, ki bi zanje skrbeli tako dolgo, da si kaj opomorejo in takim, ki se ne bojé nobene nevarnosti in težave, zraven pa, da so popolnem trdni in zdravi, in da so prav delavni in várični. Slovencem in sploh Slovanom ne svetujem v Ameriko. Mnogo jih je tû, ki bi radi šli nazaj v Evropo, pa ne morejo.“

Ne ugasujte gorečih petrolejevih lamp s tem, da pihate vanje!

Petrolej (kamenno olje), o katerem vam je „Vrtec“ že nekoliko povedal, daje prav lepo luč, ali sila nevarna je ta luč, ako jo kdo ugasne s tem, da v lampo pihne. Strašna nesreča se je pri tem nedavno zgodila na Dunaji. Neka gospodinja je ukazala svojej dekli, naj ugasne lampo, v katerej je gorel petrolej. Dekla gre, vzame lampo z zida, kjer je visela, in, namesto da bi bila sténj (taht) nazaj zasukala, ter tako lampo ugasnila, pihne vanjo. Pri tej priči pa se, kakor da bi s topcem ustrelil, razpoči lampo, petrolej se razlije dekli po obleki, in hipoma je reva gorela na več krajih. Na vpitje ožgane dekle prileté domači ljudje, ali že je bila po životu tako osmojena, da je čez malo dni potem umrla v bólnici, kamor so jo bili odnesli.

Ako vprašate: zakaj je s petrolejem napolnjeno lampo upihnuti tako nevarno, povemo vam, da petrolej (kamenno olje) ni tako nedolžno olje kakor kako drugo olje, ampak petrolej ima to lastnost, da se hipoma vname in posodo, naj si je še tako močna, kakor smodnik raznese, kamor pa goreče olje pade, vse brž zažgè. Zatorej je velika nevarnost v petrolejevih lampah in treba je, da te vrstice doma na glas preberete, da bodo slišali vsi, ki z vami stanujejo, kako nevarno je petrolejeve lampe ugaševati s tem, da se pihne vanje.

(„Novice.“)

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Blisk in grom.

Nezapopadljiva so dela božje modrosti, in nepopisljive so brezšteviline dobrote, katere nam delí mogočna stvarnikova roka. V božjem varstvu ni pozabljen noben kraj in nobena stvarca; najmanj pa človek, kateri nosi podobost tistega, ki je vse tako modro urédil, da vsako živoče bitje lahko opazuje in občuduje neskončne dobrote nebeškega Očeta. Kamor se ozreš, povsod se razliva milost božja, ki nam jasno kaže, da je vse zaradi človeka ustvarjeno, a to zato, da bi človek v stvarjenih rečeh spoznaval ljubezen božjo, ter bi ne žalil svojega stvarnika, ki nam toliko dobrot izkazuje. Srce se človeku topi od veselja, kadar o vročem poletnem času zlato solnce s svojimi žarki ogreva vso zemljo, a obupno vzdihujemo zopet takrat, kadar iz črnih oblakov šviga strašen ogenj, ki nam večkrat uniči imetje in življenje. Kadar burja razsaja, grom buči in strela šviga, takrat se radi spominjamo mogočnega stvarnika ter ga v smrtnem strahu prosimo, da bi se nas usmilil.

Kaj pa je blisk in grom?

Še le 1752. leta je to uganjko razložil nek mož, katerega ime je v zgodovini zapisano z zlatimi pismeni. Ta mož je: Benjamin Franklin. A predno vam razložim njegovo delovanje v tem obziru, seznaniti vas moram z neko močjo, ki se elektrika imenuje. Učeni pravijo, da je 600 let pred Kristom nek Grk, Thales po imenu, zasledil to posebno prikazen: ako namreč košček jantara drgnemo ob sukno ali kako drugo volnato blago, dobi jantar to posebno lastnost, da lahke stvarce, recimo: kosce papirja, lasé i. t. d. k sebi vleče in zopet odganja. A ne samo jantar, tudi druge stvari so še, v katerih se z drgnjenjem izbudi enaka moč, n. pr. pečatni vosek, smola, steklo i. t. d. Ako take reči v temi drgnemo, zapazimo na njih neko svetlobo, nek fosforu podoben dašilen duh in švigajoče iskrice, katere v prst, ako ga blizu držiš, prehajajo. Taka trupla, katera se elektrike navzamejo, električna so in to svojo moč tudi drugim truplom lahko oddajajo. Ker pa vse reči ne sprejemajo in ne odpošiljajo elektrike jednako naglo, imamo tedaj dobre in slabe električne prevodnike. Dobri prevodniki so: rudnine, voda, moker zrak, človeško truplo, živali in rastline; a slabi prevodniki so: steklo, svila, smola, suh zrak, suh les in zidovje. To, kar so omenjene električne iskrice, to in nič drugega je tudi blisk, se ve da v večjej meri in moči. Vsi končasti (špičasti) prevodniki vlečejo iz primerne daljave elektriko na-se; ravno tako švigne tudi blisk najrajše v visoke stvari, kakor v drevesa, stolpe in skalnate višine. Blisk in elektrika si iščeta na svojem potu v zemljo le dobrih prevodnikov ter užigata v svojem teku vse gorljive reči. Močne električne iskre ubijejo manjše živali, večkrat tudi človeka.

Na podlagi teh resnic je Benjamin Franklin s pomočjo električnega zmaja iskal v črnih oblakih elektriko. Iz svile si je bil napravil letečega zmaja (lntverna) ter mu na vrh privezal špičast košček jekla, a spodaj je obesil na navadno nitko jeklen ključ. Vse te reči so splavale visoko v zrak, katere je Franklin na dolgej svilnatej niti vodil, kakor vi papirnatega zmaja, kadar ga spuščate v zrak.

A kmalu je v svoje veliko veselje zapazil, da se je nit, na katerej je bil ključ privezan, začela kodratí. Ko potegne zmaja k sebi, švignila je nagloma iskrica iz ključa v njegov prst s precej glasnim pokom, a za njo hitro druga i. t. d. A te električne iskre so bile tako močne, da so celó vinski cvet užigale. Ta poskus se je vršil na necem travniku blizu severo-amerikanskega mesta Filadelfije 1752. leta. Tudi petrogradski učenjak Richmann je 1753. leta poskusil iz oblakov elektriko privabiti s pomočjo jekla, ki je bilo z neke strehe napeljano kito v zvezi. Ko se je Richmann necega viharnega dne v spremstvu slikarja Sokolowa preveč jeklu približal, šinila je v njega belomodra ognjena krogla — strela — ter ga v tistem trenotku ubila. Iz tega je razvidno, da blisk ni nič drugega, nego silna električna moč, ki nam ob času nevihte pogubno pretí in smrten strah nareja. Za bliskom sledí hipoma udarec — strela — kakor jo Slovenci imenujemo, ali se pa še le čez dolgo sliši gromovito bučanje. Grom nastane vsled gibanja zraka, katerega je blisk siloma prodril, ter se pripisuje deloma jeku ali odmevu, ki ga oblaki, gore in gozdi provzročujejo, deloma tudi temu, ker se zvok mnogo počasneje razširja nego svetloba; zato je ga iz daljave pozneje, nego iz bližine

slišimo. — Da-si blisk in grom skupaj nastaneta, vendar takrat, kadar je hudo vreme še daleč od nas, mnogo poprej vidimo blisk nego slišimo grom; a kadar se električne moči v oblakih nad nami razprše, takrat tudi hitro za bliskom trešči — in je velika nevarnost blizu. Kamor strela udari, ondu navadno vse raztrga, in kar je gorljivega se uname. Zaradi tega se moramo ob času nevihte paziti, da ne hodimo pod posamezno stoječa drevesa, da ne stojimo blizu ognja in diannikov ter odpravimo z našega obližja vse, kar je železnega in jeklenega. Ako smo na potu, ne smemo prehitro hoditi in sploh se moramo mirno obnašati. Ob času hudega vremena ne bodimo malosrčni in obupni, ker vemo, da se nam v varstvu božjem nič hudega ne more zgoditi. Da-si huda ura ljudem strah in trepet napravlja, vendar je včasih tudi potrebna, ker dela zemljo rodovitnejšo ter zrak čisti kužnih in nezdravih snovi. Po nevihti se razlije po vsej zemlji zopet novo življenje; kajti dobri Bog deli ljudem dobrodejen mir in blagoslov tudi po blisku in gromu.

Ognjestav Ciselj.

Jazbec v jazbini.

Jazbec ima stanovanje v hosti med obrasenim skalovjem. Ondu si izkoplje jamo pod zemljo, ki se jazbina imenuje. V jazbino si nastelje mehko postelj od suhega listja, mahú in trave, na katero položi svoj tolsti trebuh in spi po ves dan. Po zimi spi celó po več tednov.

Jazbec je samotarec, ne mara za družbo; najljubše mu je, da nima z nikomur nič opraviti, še celó za svoje rojake se ne zmeni. Predno gre iz jazbine, pomolí najpred nos iz luknje, vohljá in krčí rilčast gobček, ter se skrbno ozira na vse strani, je-li mu preti kaka nevarnost. Ako čuti človeka ali psa, takój se zopet nazaj zarije, ter ostane po dva do tri dni v jazbini, predno si zopet upa iz dóma. Ako je pa v gozdu vse varno in tiho, potlej se počasi izkobačá iz luknje, zvrne se po tleh pred jazbino ter zadovoljno obrne kožuh proti solncu. Užé pozno po noči gre do potoka, kjer se vode napije. Po gozdu brska in si išče brezovih korenin v hrano. Pobira tudi gobe, lesnike, želod in različno korenje. Lovi miši, slepce in kače ter še celó strupene gade požira, neboječ se njihovega strupa. Jazbec je v tem oziru koristna žival. Pod ovočnim (sadnim) drevjem pobira po tleh ležeča jabolka in hruške, a po vinogradih zrelo grozdje. Če zapazi človeka, hitro pobere kopita ter se skrije v jazbino. Ako mu je pes jazbečar za petami, potlej se še globokeje zarije pod zemljo. Jazbec nij tako spretnih in hitrih nog kakor lisica, zatorej mu je jedino zavetje njegova jazbina.

Jeseni se jazbec pri obilnej hrani jako odebeli. Njegovo meso ima nek zoperen duh po zemlji, katerega pa izgubi, ako se meso zakoplje 24 ur v zemljo ter se potlej še položi v tekočo vodo. Tako meso, pravijo, da je dobrega okusa, ter ga po nekaterih krajih tudi radi jedó. A največ vredna je jazbečeva mast, ki se po lekarnah drago prodaja.

Za jazbeca je dobro, da si izkoplje globoko luknjo ter se vanjo skriva, a otroci ga ne smete posnemati v tem, da bi se skrivali pred ljudmi, nego morate z drugimi za druge živeti in delati, kakor vam to ljubi Bog zapoveduje.

H. V.

Razne stvari.

Drobtine.

Sedem dišav za otroke.

1. Navadne uživajte jedi,
To zdrave vas najbolj stori.
2. Najboljša so vam vsa jedila,
Ki dobro so se ohladila.
3. Kdor vsako uro jesti hoče,
Kosilo mu dišati noče.
4. Kdor ljubi sladke le jedi,
V želodci kačo si redi.
5. H kosilu preveč mi ne pij,
Da čvrsto si ohraniš kri.
6. Če zdrave češ zobé imeti,
Jih moraš čuvati umeti:
Ne grizi trdih mi stvari,
Ne liži preveč sladkarij,
Ledene vode tud' ne pij.
Po jedi z gorkim jih izmij!
7. Otrok naj vselej snažen bo,
Odvrne s tem nadlog na sto.

P. C.

Kratkočasnice.

* „Kaj mislite sosed, kaj neki je prišlo iz tega boba, ki sem ga tukaj na vrtu posadil?“ reče sosed sosedu. — „Nu kaj družega kakor zopet bob!“ — „Ne bo dal,“ reče uni, „ampak prišle so vaše svinje in so mi ga izruvale.“

* „Leto ima 365 dni. No Tinče, povedi mi ti, kateri mesec v letu je najkrajši!“ — Tinče ne odgovori nič, nego drži se na jok. — „No zakaj ne odgovoriš?“ vprašajo ga učitelj. — „Zato ker ne vem, kateri mesec, ker sem do zdaj samo še jednega videl.“

* V nekej šoli, v katerej je bilo precejšno število učencev, pisal se je jeden tudi Strela. Učitelj vprašajo: „No Jurček, včeraj sem vam razkladal, kaj je blisk ali elektrika; povedi mi zdaj ti, kaj je strela?“ — Strela je sosedov Matijček z belimi lasmi, ki tukaj zadej za mojim hrbtom sedi?“ odreže se naglo Jurček.

* Dva berača se srečata na cesti. „Luka,“ reče prvi, „menjajva s tor-

bama!“ — „Tega že ne,“ odgovori drugi „ker tvoja torba je popolnoma prazna, a v mojej je vendar nekoliko šurkov in stenč.“

Kmetska vremenska prorokovanja za mesec kimovec.

Tilen oblačen, meglén:
Grda, deževna jesén.

Tilna če jasno, gorkó:
Štir bo še tedne vedró.

Če je svet Matevž vedrén,
Bo prijetna še jesen.

Mavricja dan če solnce sije,
Po zimi huda sapa brije.

Kakoršno vreme o kimovca mlaji,
Takošno celo jesen je najraji.

Slovstvene novice.

* Svete listne bukve katoliške cerkve, ali razlaga in dejanska obravnavna vseh listov, ki se berejo ob nedeljah in zapovedanih praznikih cellega leta. Spisal dr. L. Klofutar, č. kanonik in prof. sv. pisma nove zaveze. V Ljubljani. Natisnila Klein in Kovač. — Tako se imenuje najnovejša 310 strani debela knjiga v 8°, ki je te dni zagledala beli dan. V farnih knjižnicah naj bi se ta knjiga ne pogrešala. Cena jej je 2 gold.

Odgonetke uganek v 8. „Vrtčevem“ listu.

1. Zima; 2. Razbeljeno železo; 3. Jezik pri čizmah (ženskih čevljih); 4. Svetloba; 5. Jezik; 6. Njegovo perje; 7. V vodi; 8. V mesecu svečanu, ker ima najmanj dni; 9. Vrata; 10. Gosák; 11. Oreh; 12. Bolha; 13. Želod; 14. Pajek; 15. Začetka; 16. Morski pes (tulenj); 17. Kadar pride med nje; 18. Pismo.

LISTNICA. Gosp. J. L. v Lj.: Povest „Mladi godbenik“ smo za zdaj še odložili. Treba nam jo je še jedenkrat prečitati in nekoliko opiliti. Priarčen pozdrav! — P. M. v A.: Nekoliko Vaših stvari bomo skušali prinesiti. S kratkočasnicami smo užé pričeli. S knjižnico za slov. mladino ne vemo, kako bo kaj. Mi bi jo radi začeli, a bojimo se izgube, ker se take stvari le premalo podpirajo. —